

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO – PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ Nr 9
im. Stefanii Sempołowskiej
w Lubinie

„Dziecko chce być dobre. Jeśli nie umie – naucz, jeśli nie wie – wytłumacz, jeśli nie może – pomóż.”

Janusz Korczak

Obowiązujące akty prawne:

- Ustawa o systemie oświaty z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2017 r., poz. 59)
- Karta Nauczyciela.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 48 ust. 1, art. 54 ust. 3-4, art. 70 ust. 1
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017., poz. 356).
- Programy narodowe i krajowe w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia.
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
- Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych.
- „Wytyczne MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych - tryb pełny stacjonarny” zbiór zaleceń uwzględniający sytuację epidemiologiczną, w tym dotyczących pomocy psychologicznej w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19.
- Statut Szkoły Podstawowej nr 9 im. Stefanii Sempołowskiej w Lubinie.
- **Zintegrowane Strategie Umiejętności.**

Program wychowawczo – profilaktyczny obejmuje wytyczne polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2021/2022:

1. Profilaktyka uzależnień w szkołach i placówkach oświatowych.
2. Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie.
3. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, w tym organizacja zajęć edukacyjnych wychowania do życia w rodzinie.
4. Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych.
5. Działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19.
6. Utrwalanie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na czas pandemii COVID-19.
7. Roztropne korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.
8. Rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Cele ogólne programu:

- stwarzanie warunków bezpieczeństwa dla uczniów,
- wspieranie wszechstronnego rozwoju ucznia,
- wspomaganie rodziny w procesie wychowawczym,
- kształtowanie pozytywnych postaw społecznych,
- przygotowanie do podejmowania prawidłowych decyzji życiowych,
- kształtowanie więzi z krajem ojczystym oraz szacunku do dziedzictwa narodowego,
- traktowanie każdego człowieka indywidualnie i podmiotowo,
- ograniczenie i eliminowanie zachowań ryzykownych w środowisku szkolnym, rówieśniczym, rodzinnym.

Cele szczegółowe programu:

- kształtowanie postaw dbania o bezpieczeństwo własne i innych,
- wdrażanie do odpowiedzialnego korzystania z praw i przestrzegania obowiązków ucznia,
- nabywanie umiejętności dbania o swoje zdrowie fizyczne i umysłowe,
- nabywanie właściwych zachowań w sytuacji zagrożenia,
- przygotowanie do korzystania z różnych źródeł informacji, umiejętności segregowania i krytycznego odbioru,
- dostrzeganie zagrożeń ze strony nałogów i złych nawyków,
- wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów potrzebujących pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- zapewnienie uczniom wymagającym szczególnej opieki wychowawczej, w tym uczniom niepełnosprawnym, prawidłowego funkcjonowania w szkole,
- rozwijanie twórczej postawy ucznia,
- rozwijanie zainteresowań i zdolności, prezentowanie ich w szkole i poza nią,
- rozwijanie kompetencji informatycznych, przygotowanie do pracy samokształceniowej i wykorzystania mediów, jako narzędzi pracy intelektualnej,
- upowszechnienie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych dzieci i młodzieży,
- rozwijanie umiejętności świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej,
- ukazywanie roli rodziny w życiu każdego dziecka, kształtowanie ważności postawy ucznia w rodzinie, respektowanie praw i obowiązków,
- przeciwstawianie się obojętności wobec wszelkich przejawów zła, kształtowanie gotowości współdziałania i pomocy,
- integrowanie zespołów klasowych i społeczności szkolnej,
- kształtowanie pozytywnych postaw i tolerancji uczniów wobec kolegów pochodzących z innych krajów,
- uczenie się dostrzegania potrzeb własnych i innych ludzi,
- uświadamianie uczniom możliwości wykorzystania własnego potencjału do niesienia pomocy innym,
- kształtowanie postawy empatycznej oraz umiejętności przeżywania emocji, radzenia sobie ze stresem i agresją,
- kształcenie samodzielności i umiejętności rozwiązywania problemów,

- wyrabianie szacunku do tradycji narodowych i języka ojczystego,
- określanie miejsca oraz roli Polski i Polaków w Europie,
- kształtowanie postaw patriotycznych, przygotowanie do życia w społeczności lokalnej,
- rozwijanie wrażliwości na problemy ochrony środowiska,
- rozwijanie poczucia wartości pracy, odpowiedzialności i satysfakcji z uczenia się.

Program wychowawczo-profilaktyczny jest tworzony przez wszystkich nauczycieli i konsultowany oraz aprobowany przez rodziców. Jego celem jest wspieranie uczniów we wszechstronnym rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinny być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. Program ten zawiera działania, które w systemowy sposób będą angażować wszystkich uczniów i ich rodziców oraz całe środowisko szkolne (kadre pedagogiczną, pracowników administracji i obsługę szkoły).

Program określa sposób realizacji celów kształcenia, zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej uwzględniając kierunki polityki oświatowej oraz wytyczne MEiN na dany rok szkolny.

I. Diagnoza sytuacji wychowawczej i profilaktycznej:

Systematycznie każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki na podstawie:

- wyników ewaluacji wewnętrznej,
- ankiet skierowanych do uczniów, rodziców i nauczycieli na temat oczekiwań w realizacji treści wychowawczych i profilaktycznych,
- wniosków i analiz z pracy zespołów klasowych, zespołów przedmiotowych,
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczo – profilaktycznego,
- analizy dokumentacji szkolnej,
- obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły, analiza uwag wpisanych do dziennika,
- sprawozdań semestralnych opracowanych przez wychowawców, pedagoga i psychologa.

W wyniku przeprowadzonych ankiet i sprawozdań wyłoniono następujące obszary do realizacji w roku szkolnym 2021/2022:

1. Wdrożenie działań wynikających z rozpoznanych indywidualnych potrzeb uczniów.
2. Kontynuowanie działań mających na celu niwelowanie negatywnych skutków zdalnego nauczania.

3. Budowanie pozytywnego klimatu szkoły oraz poszczególnych zespołów klasowych (budowanie właściwych relacji społecznych w klasie).
4. Pogłębienie wiedzy uczniów i rodziców o niebezpieczeństwach wiążących się uzależnieniami i zachowaniami ryzykownymi.
5. Bezpieczne i efektywne korzystanie z technologii cyfrowych.

II. Diagnoza zagrożeń, w tym czynnika chroniące i czynniki ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych.

1. Przeprowadzenie ankiety wśród rodziców klas II – VIII, uczniów klas V – VIII i nauczycieli – wrzesień 2021.
2. Sporządzenie raportu – wrzesień 2021.

III. Diagnoza aktywności rodziców w szkole i rozpoznanie ich oczekiwań.

1. Przeprowadzenie ankiety wśród rodziców klas II – VIII – wrzesień 2021.
2. Sporządzenie raportu – październik 2021.

IV. Diagnoza relacji rówieśniczych w zespole klasowym/szkolnym.

1. Przeprowadzenie ankiety wśród uczniów klas V - VIII – wrzesień 2021.
2. Sporządzenie raportu – wrzesień 2021.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Profilaktyka powinna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

W związku z powyższym w szkole wykorzystywane będą strategie działań mające na celu wzmocnienie czynników chroniących i osłabienie czynników ryzyka.

SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

Dobrze funkcjonuje w swoim środowisku, w domu i w szkole. Jest pogodny, ma pozytywny, choć nie bezkrytyczny stosunek do otaczającej go rzeczywistości. Posiada umiejętność efektywnego komunikowania, współpracy oraz kontrolowania własnych emocji. Jest świadomy dziedzictwa kulturowego regionu, kraju, Europy, świata. Dbą o swoje zdrowie i sprawność fizyczną. Traktuje zdobywanie wiedzy, jako podstawę własnego rozwoju.

Działania zawarte w programie wychowawczo – profilaktycznym zmierzają do ukształtowania takiego modelu absolwenta, który niezależnie od indywidualnych cech osobowości, predyspozycji i talentów będzie wyposażony w zespół cech uniwersalnych, warunkujących właściwe funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III.

Lp.	OBSZARY	ZADANIA	ODPOWIEDZIALNI
1.	<p>Zdrowie – edukacja zdrowotna</p>	<p>Zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia.</p> <p>Utrwalenie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na czas pandemii COVID-19. (wrzesień 2021)</p> <p>Niwelowanie negatywnych skutków zdalnego nauczania – ochrona zdrowia psychicznego. Eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p> <p>Zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej.</p> <p>Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym.</p> <p>Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii w swoim środowisku.</p> <p>Uświadamianie wpływu działalności człowieka na zmiany klimatu.</p> <p>Kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo – skutkowego.</p> <p>Uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin.</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka</p>

		Kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.	
2.	Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<p>Kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych.</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p> <p>Rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń.</p> <p>Kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł, a zwłaszcza procedur przeciwdziałania COVID-19 w szkole.</p> <p>Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej.</p> <p>Działania reintegracyjne (program adaptacyjny w klasach I i IV oraz dla nowo przyjętych uczniów – wrzesień 2021 i w trakcie roku szkolnego).</p> <p>Podjęmowanie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju.</p> <p>Rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.</p>	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog
3.	Kultura – wartości, normy, wzory zachowań	<p>Kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzania się.</p> <p>Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego.</p>	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog i inni pracownicy szkoły

		<p>Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych.</p> <p>Kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji.</p> <p>Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia.</p> <p>Przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów.</p> <p>Przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań.</p> <p>Wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji.</p> <p>Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania.</p> <p>Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.</p>	
4.	<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>Zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych.</p> <p>Bezpieczne i kreatywne włączanie technologii informacyjno – komunikacyjnych w</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka</p>

	<p>proces edukacyjno – wychowawczy.</p> <p>Przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach.</p> <p>Kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.</p> <p>Spotkania uczniów z przedstawicielami instytucji oraz zawodów działających na rzecz bezpieczeństwa.</p>	
--	---	--

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV–VIII

Lp.	OBSZARY	ZADANIA					ODPOWIEDZI ALNI
		KLASA IV	KLASA V	KLASA VI	KLASA VII	KLASA VIII	
1.	Zdrowie – edukacja zdrowotna	<p>Nabywanie podstawowej wiedzy na temat stresu.</p> <p>Utrwalenie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na czas pandemii COVID-19.</p> <p>Inspirowanie młodzieży do myślenia</p>	<p>Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywią.</p> <p>Utrwalenie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na czas pandemii COVID-19.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości.</p> <p>Utrwalenie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na czas pandemii COVID-19.</p> <p>Kształtowanie konstruktywnego</p>	<p>Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje.</p> <p>Utrwalenie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na</p>	<p>Kształtowanie postawy uczniów nastawionej na rozwiązania – charakteryzującej się samoświadomością, wyobraźnią, kreatywnością.</p> <p>Utrwalenie u uczniów świadomego respektowania reguł sanitarnych przyjętych na czas pandemii</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka</p>

	<p>o własnej motywacji do działania.</p> <p>Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie.</p> <p>Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady, kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny.</p> <p>Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania</p>	<p>Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.</p> <p>Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii.</p> <p>Niwelowanie negatywnych skutków zdalnego nauczania – ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p>	<p>obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron.</p> <p>Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii.</p> <p>Tydzień informacyjny o szczepieniach przeciw COVID-19.</p> <p>Niwelowanie negatywnych skutków zdalnego</p>	<p>czas pandemii COVID-19.</p> <p>Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.</p> <p>Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.</p> <p>Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</p> <p>Rozwijanie</p>	<p>COVID-19.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wyznaczania sobie celów krótko- i długoterminowych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności ustalania priorytetów, uwzględniając kryteria ważności i pilności.</p> <p>Rozwijanie umiejętności oceny własnych możliwości.</p> <p>Kształtowanie świadomości dotyczącej wykorzystania ruchu w życiu człowieka jako skutecznego sposobu dbania o zdrowie psychiczne.</p>	
--	---	--	--	--	--	--

		<p>działań na rzecz ekologii.</p> <p>Niwelowanie negatywnych skutków zdalnego nauczania – ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p>		<p>nauczania – ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p>	<p>umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii.</p> <p>Tydzień informacyjny o szczepieniach przeciw COVID-19.</p> <p>Niwelowanie negatywnych skutków zdalnego nauczania – ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ekologii.</p> <p>Tydzień informacyjny o szczepieniach przeciw COVID-19.</p> <p>Niwelowanie negatywnych skutków zdalnego nauczania – ochrona zdrowia psychicznego; eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia.</p>	
2.	<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Kształtowanie umiejętności właściwej</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Wyzwalanie chęci do działania na</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Kształtowanie umiejętności współpracy</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Kształtowanie umiejętności wchodzenia</p>	<p>Rozwijanie empatii, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Rozwijanie umiejętności poszukiwania</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog</p>

	<p>komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania.</p> <p>Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb.</p> <p>Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi.</p> <p>Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób.</p> <p>Prowadzenie zajęć reintegracyjnych.</p> <p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p>	<p>rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota).</p> <p>Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę.</p> <p>Prowadzenie zajęć reintegracyjnych.</p> <p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Rozwijanie świadomości</p>	<p>w dążeniu do osiągnięcia celu.</p> <p>Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat).</p> <p>Prowadzenie zajęć reintegracyjnych.</p> <p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych : wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.</p> <p>Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny</p>	<p>w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.</p> <p>Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności.</p> <p>Prowadzenie zajęć reintegracyjnych.</p> <p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczość i i kompetencji</p>	<p>takich rozwiązań, które stwarzają korzyści dla obydwu stron.</p> <p>Rozwijanie umiejętności dostrzegania pozytywnych aspektów działania zespołowego poprzez docenienie różnic zdań i wiedzy, doświadczeń, specjalizacji, kompetencji.</p> <p>Prowadzenie zajęć reintegracyjnych.</p> <p>Podjęcie działań przez samorząd uczniowski.</p> <p>Rozwijanie potrzeby ciągłego doskonalenia siebie jako jednostki, członka</p>	
--	---	--	---	--	--	--

2.1.	Orientacja Zawodowa. Doradztwo zawodowe.	<p>Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji.</p> <p>Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej. Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p> <p>Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań oraz uzdolnień.</p>	<p>dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p> <p>Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań oraz uzdolnień.</p>	<p>w życiu człowieka.</p> <p>Rozwijanie samorządności.</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p> <p>Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań oraz uzdolnień.</p>	<p>cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem</p> <p>Wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz</p>	<p>rodziny i społeczeństwa.</p> <p>Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i i kompetencji cyfrowych poprzez różne formy pracy z uczniem.</p> <p>Wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań,</p>	<p>Doradca zawodowy, wychowawca, pedagog, psycholog</p> <p>Doradca</p>
------	---	--	---	--	---	---	--

		zainteresowań oraz uzdolnień.			<p>informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.</p> <p>Rozeznanie indywidualnych potrzeb uczniów klas VII z zakresu doradztwa zawodowego w celu zaplanowania odpowiedniego harmonogramu działań.</p>	<p>uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.</p> <p>Rozeznanie indywidualnych potrzeb uczniów klas VIII z zakresu doradztwa zawodowego w celu zaplanowania odpowiedniego harmonogramu działań.</p> <p>Przeprowadzić prelekcję dla rodziców klas VIII z zakresu doradztwa zawodowego w celu uświadomienia roli poradnictwa zawodowego i zwiększenia</p>	zawodowy
--	--	-------------------------------	--	--	---	--	----------

						efektów wzajemnej współpracy.	
3.	Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu czło- wieka. Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze. Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania ważnych problemów	Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. Budowanie samoświadomości i dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca. Uświadamianie i kształtowanie umiejętności rozwiązywania ważnych problemów	Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego. Uświadamianie i	Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpo- wiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną. Uświadamianie i kształtowanie	Popularyzowanie wiedzy o różnicach kulturowych oraz rozwijanie umiejętności korzystania z niej w kontakcie z przedsta- wicielami innych narodowości. Popularyzowanie wiedzy i rozwijanie świadomości na temat zasad humanitaryzmu. Rozwijanie poczucia odpowiedzialność i społecznej poprzez podej- mowanie działań na rzecz lokalnej społeczności. Uświadamianie i kształtowanie umiejętności	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, inni pracownicy szkoły.

		społecznych. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego.	społecznych. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego.	kształtowanie umiejętności rozwiązywania ważnych problemów społecznych.	umiejętności rozwiązywania ważnych problemów społecznych. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego.	rozwiązywania ważnych problemów społecznych. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego.	
4.	Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów. Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję. Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii	Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji. Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania. Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na	Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Budowanie atmosfery wsparcia i zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku.	Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. Dostarczenie wiedzy z zakresu prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich. Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom	Propagowanie wiedzy na temat prawnych i moralnych skutków posiadania, zażywania i rozprowadzania środków psychoaktywnych. Rozwijanie umiejętności wykorzystywania elementów negocjacji i mediacji w sytuacji rozwiązywania	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka

		<p>informacyjnych.</p> <p>Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach z innymi.</p>	<p>motywację do podejmowania różnorodnych zachowań.</p> <p>Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania.</p> <p>Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi.</p> <p>Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych.</p> <p>Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych.</p>	<p>seksualnym.</p> <p>Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków.</p> <p>Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?</p> <p>Spotkania uczniów z przedstawicielami instytucji oraz zawodów działających na rzecz</p>	<p>konfliktów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności podejmowania działań zgodnych ze zweryfikowanymi źródłami wiedzy.</p> <p>Utrwalanie umiejętności oceny konsekwencji podejmowanych działań dla siebie i dla innych – określanie alternatywnych rozwiązań problemu.</p> <p>Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i mediacji.</p> <p>Spotkania uczniów z przedstawicielami</p>	
--	--	---	---	---	--	--	--

					bezpieczeństwa.	instytucji oraz zawodów działających na rzecz bezpieczeństwa.	
--	--	--	--	--	-----------------	---	--

Tabela nr 1. Zdrowie – edukacja zdrowotna

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń
SZKOŁA PODSTAWOWA I – VIII	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> — zna i respektuje zasady sanitarne przyjętych na czas pandemii COVID-19, - dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; — ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia człowieka; — posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat wezwania o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; — posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; — reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; — wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych, ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjedania ich w nadmiarze; — przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; — ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet; — ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka; - dba o przyrodę i wie jakie działania sprzyjają jej ochronie.
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — zna i respektuje zasady sanitarne przyjętych na czas pandemii COVID-19, — w sposób odpowiedzialny posługuje się technologią dostosowaną do jego predyspozycji psychofizycznych i zdrowotnych;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> — zna i respektuje zasady sanitarne przyjętych na czas pandemii COVID-19, — analizuje związek pomiędzy własnym postępowaniem a zachowaniem zdrowia oraz rozpoznaje sytuacje wymagające konsultacji lekarskiej;

	<ul style="list-style-type: none"> — uzasadnia konieczność ochrony przyrody i klimatu — opisuje i prezentuje postawę i zachowania człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> — zna i respektuje zasady sanitarne przyjętych na czas pandemii COVID-19, — opisuje, jakie znaczenie ma aktywność fizyczna dla zdrowia; — opisuje piramidę żywienia i aktywności fizycznej; — opisuje zasady zdrowego odżywiania; — przestrzega zasad higieny osobistej i czystości odzieży; — przyjmuje prawidłową postawę ciała w różnych sytuacjach; — omawia sposoby postępowania w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; — wymienia czynniki, które wpływają pozytywnie i negatywnie na zdrowie i samopoczucie oraz wskazuje te, na które może mieć wpływ; — omawia sposoby redukcji nadmiernego stresu i radzenia sobie z nim w sposób konstruktywny; — wymienia przyczyny i skutki otyłości oraz nieuzasadnionego odchudzania się i używania sterydów w celu zwiększenia masy mięśni; — wyjaśnia wymogi higieny wynikające ze zmian zachodzących w organizmie w okresie dojrzewania;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> — zna i respektuje zasady sanitarne przyjętych na czas pandemii COVID-19, — rozpoznaje przypadki wymagające postaw asertywnych; — podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; — przedstawia różne formy zachowań asertywnych;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> — zna i respektuje zasady sanitarne przyjętych na czas pandemii COVID-19, — kształtowanie umiejętności właściwego reagowania na niebezpieczeństwa zagrażające życiu i zdrowiu; — doskonalenie umiejętności dbałości o własne ciało, jak i najbliższe otoczenie; — poznawanie siebie, swoich zdolności i rozwijanie zainteresowań sprzyjających motywacji do uczenia się;
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> — zna i respektuje zasady sanitarne przyjętych na czas pandemii COVID-19, — wyjaśnia zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym a społecznym; wyjaśnia wpływ stresu na zdrowie; — wymienia zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne), zagrażają zdrowiu oraz wskazuje te, które szczególnie często występują wśród nastolatków; — odróżnia czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ od takich, na które nie może mieć wpływu; — omawia krótkoterminowe i długoterminowe konsekwencje zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; — dobiera i demonstrowa umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa,

	<p>zachowania asertywne, negocjowanie);</p> <ul style="list-style-type: none"> — wymienia rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych; — ocenia własne zachowania związane ze zdrowiem, ustala indywidualny plan działania na rzecz własnego zdrowia; — ustala, co sam może zrobić, aby tworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia (ochrona środowiska przyrodniczego, wsparcie społeczne, komunikacja interpersonalna, współpraca osób, instytucji i organizacji na rzecz zdrowia itp.);
Technika	<ul style="list-style-type: none"> — zna i respektuje zasady sanitarne przyjętych na czas pandemii COVID-19, — przyjmuje postawy odpowiedzialności za współczesny i przyszły stan środowiska; — kształtuje umiejętności segregowania i wtórnego wykorzystania odpadów znajdujących się w najbliższym otoczeniu;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> — zna i respektuje zasady sanitarne przyjętych na czas pandemii COVID-19 (klasy IV-VIII), — radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu (klasy IV-VIII); — ma szacunek dla ludzkiego ciała; zna podstawy higieny; troszczy się o zdrowie: właściwe odżywianie, odpowiedni strój, sen i aktywność fizyczną (klasy IV-VIII); — kształtuje prawidłowe nawyki higieniczne, dostrzega potrzebę prowadzenia zdrowego trybu życia; zna sposoby obrony własnej intymności (klasy IV-VIII); — rozumie, czym jest opieka prekoncepcyjna i prenatalna uwzględniająca zdrowie ojca, matki i dziecka, formy prewencji, profilaktyki i terapii (klasa VII); — zna fazy psychofizycznego rozwoju człowieka w okresie prenatalnym i postnatalnym; orientuje się w czynnikach wspomagających i zaburzających jego psychiczny, fizyczny, duchowy i społeczny rozwój (klasy VII-VIII); — potrafi przedstawić fizjologię płodności i wymienić hormony warunkujące płodność kobiet i mężczyzn (klasy VII-VIII); — zna metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń (klasa VIII); — przedstawia problem niepłodności; określa jej rodzaje, przyczyny, skutki; wyjaśnia na czym polega profilaktyka i leczenie (klasa VIII); — definiuje pojęcie antykoncepcji i wymienia jej rodzaje, dokonuje oceny stosowania poszczególnych środków antykoncepcyjnych w aspekcie medycznym, psychologicznym, ekologicznym, ekonomicznym, społecznym i moralnym (klasa VIII); — zna różnice między antykoncepcją a naturalnym planowaniem rodziny, zapłodnieniem in vitro a naprotechnologią (klasa VIII); — zna choroby przenoszone drogą płciową; rozumie ich specyfikę, rozwój i objawy; wie, jakie są drogi przenoszenia zakażenia; zna zasady profilaktyki (klasa VIII); — zna zagrożenia okresu dojrzewania, takie jak: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, cyberseks, prostytutka nieletnich; potrafi wymienić sposoby profilaktyki i przeciwdziałania (klasy VI-

VIII);

Tabela nr 2. Relacje – kształtowanie postaw społecznych

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
SZKOŁA PODSTAWOWA I - VIII	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> — identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach; — przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; — współpracuje z innymi wykazując się kreatywnością i przedsiębiorczością, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię komunikacyjno – informacyjną; — dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory; — dostrzega, że lepiej poznać siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności; — odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo; — ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot; — szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym; — uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu; — wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł; — przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem;
Orientacja zawodowa (klasy I – III)	<ul style="list-style-type: none"> — opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać; — prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób; — podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi; — podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach; — podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych; — odgrywa różne role zawodowe w zabawie; — podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; — opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;

	<ul style="list-style-type: none"> — omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje; — opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu; — posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; — uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności; — wskazuje treści, których lubi się uczyć; — wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich; — opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić; — planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; <p>próbuję samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.</p>
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — uczestniczy w zespołowym rozwiązaniu problemu, posługując się technologią taką jak: poczta elektroniczna, forum, wirtualne środowisko kształcenia, dedykowany portal edukacyjny; — identyfikuje i docenia korzyści płynące ze współpracy nad wspólnym rozwiązywaniem problemów; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — bierze udział w różnych formach współpracy, jak: programowanie w parach lub w zespole, realizacja projektów, uczestnictwo w zorganizowanej grupie uczących się; projektuje, tworzy i prezentuje efekty wspólnej pracy;
Wychowanie fizyczne	<ul style="list-style-type: none"> — uczestniczy w sportowych rozgrywkach klasowych w roli zawodnika, stosując zasady „czystej gry”: szacunku dla rywala, respektowania przepisów gry, podporządkowania się decyzjom sędziego; potrafi właściwie zachować się w sytuacji zwycięstwa i porażki, podziękować za wspólną grę; — pełni rolę organizatora, sędziego i kibica w ramach szkolnych zawodów sportowych; — wyjaśnia zasady kulturalnego kibicowania; — wyjaśnia, jak należy zachować się w sytuacjach związanych z aktywnością taneczną; — omawia znaczenie dobrych relacji z innymi ludźmi, w tym z rodzicami oraz rówieśnikami tej samej i odmiennej płci; — identyfikuje swoje mocne strony, budując poczucie własnej wartości, planuje sposoby rozwoju oraz ma świadomość słabych stron, nad którymi należy pracować; — wykazuje kreatywność w poszukiwaniu rozwiązań sytuacji problemowych; — wykazuje umiejętność adekwatnej samooceny swoich możliwości psychofizycznych; — współpracuje w grupie szanując poglądy i wysiłki innych ludzi, wykazując asertywność i empatię; — motywuje innych do udziału w aktywności fizycznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób o niższej sprawności fizycznej i specjalnych potrzebach edukacyjnych (np. osoby niepełnosprawne, osoby starsze);
	<ul style="list-style-type: none"> — współpracuje z innymi – dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich;

WOS	<ul style="list-style-type: none"> — wykazuje konieczność współdziałania w życiu społecznym i wyjaśnia istotę samorządności; — uzasadnia, że człowiek jest istotą społeczną; rozumie znaczenie potrzeb społecznych człowieka (kontaktu, przynależności, uznania); — przedstawia zasady komunikowania się; wyjaśnia zasady skutecznej autoprezentacji, kształtowania swojego wizerunku; — wymienia cechy grup społecznych; charakteryzuje grupę koleżeńską i grupę nastawioną na realizację określonego zadania; uzasadnia, że efektywna współpraca przynosi różne korzyści; przedstawia różne formy współpracy w grupie; — rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; — rozpoznaje sytuacje wymagające podjęcia decyzji indywidualnej i grupowej; wyjaśnia i stosuje podstawowe sposoby podejmowania wspólnych decyzji; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — przedstawia cele i przykłady działania organizacji społecznych skupiających młodych ludzi w Polsce; wyjaśnia ideę wolontariatu i przedstawia formy działalności wolontariuszy;
Przyroda	<ul style="list-style-type: none"> — zachęcanie do działania na rzecz środowiska lokalnego; — wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), wykazując się empatyczną postawą; — doskonalenie umiejętności w zakresie komunikowania się, współpracy i działania oraz pełnienia roli lidera w zespole;
Biologia	<ul style="list-style-type: none"> — prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> — zna i stosuje zasady savoir-vivre'u w różnych sytuacjach społecznych; — rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za-manifestowane reakcje, wypowiedane i pisane słowa; — kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego; — rozumie, jak budowane są relacje międzyosobowe, wyjaśnia ich znaczenie w rozwoju społeczno-emocjonalnym; potrafi przedstawić istotę: koleżeństwa i przyjaźni, sympatii młodzieńczych, pierwszych fascynacji, zakochania, miłości; zwraca uwagę na potrzebę i wartość wzajemnego szacunku, udzielania pomocy, empatii i współpracy; — bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania; — pozytywnie odnosi się do osób z niepełnosprawnością, widząc w nich wartościowych partnerów w koleżeństwie, przyjaźni, miłości i rodzinie;
Orientacja zawodowa (klasy IV – VI)	<ul style="list-style-type: none"> — określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje; — wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia; — podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;

	<ul style="list-style-type: none"> — prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców; — wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach; — opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka; — podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe; — posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny; — wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą; — wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki; — wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć; — samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy; — opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych; — planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu; — próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.
Doradztwo zawodowe (klasy VII – VIII)	<ul style="list-style-type: none"> — określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych; — rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe); — dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł; — rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno – zawodowych; — rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej; — określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji; — określa własną hierarchię wartości i potrzeb; wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania; — porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców; — wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy; — uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka; — analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy; — wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową; — dokonuje autoprezentacji;

	<ul style="list-style-type: none"> — analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji; — analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów; — charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej; — określa znaczenie uczenia się przez całe życie; — dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym; — określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby; — identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy; — planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.
--	---

Tabela nr 3. Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
SZKOŁA PODSTAWOWA I - VIII	
Edukacja wczesnoszkolna	<ul style="list-style-type: none"> — ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne; — szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; — określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania; — odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób; — odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania.
Język polski	<ul style="list-style-type: none"> — kształtuje umiejętność uczestniczenia w kulturze polskiej i europejskiej, szczególnie w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym; — rozwija zdolności dostrzegania wartości: prawdy, dobra, piękna, szacunku dla człowieka i kierowania się tymi wartościami; — kształci postawy szacunku dla przeszłości i tradycji literackiej jako podstawy tożsamości narodowej; — rozwija zainteresowania kulturą w środowisku lokalnym i potrzeby uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych; — rozwija szacunek dla wiedzy, wyrabia pasję poznawania świata i zachęca do praktycznego zastosowania zdobytych wiadomości; — rozwija umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz

	<p>wartościowania;</p> <ul style="list-style-type: none"> — rozwija umiejętność rzetelnego korzystania ze źródeł wiedzy, w tym stosowania cudzośłowu, przypisów i odsyłaczy, oraz szacunku dla cudzej własności intelektualnej; — kształci nawyki systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania; — jest zachęcany do rozwijania swoich uzdolnień przez udział w różnych formach poszerzania wiedzy, na przykład w konkursach, olimpiadach przedmiotowych i wykładach, oraz rozwijania umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
Historia	<ul style="list-style-type: none"> — poznaje historię i tradycje swojej okolicy i ludzi dla niej szczególnie zasłużonych; — rozwija szacunek dla kultury i dorobku narodowego oraz europejskiego; — zna lokalne zabytki i opisuje ich dzieje;
Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> — poznaje i popularyzuje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu; — zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej; — zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne; — uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej); — angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska; — uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych; — stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców;
Plastyka	<ul style="list-style-type: none"> — zna dziedzictwo cywilizacyjne i kulturowe Europy, kraju, najbliższego otoczenia, wymienia zabytki i dzieła architektury (historycznej i współczesnej); — zapoznaje się z twórczością artystów w obrębie „małej ojczyzny”;
WOS	<ul style="list-style-type: none"> — uzasadnia, że konflikt w grupie może wynikać z różnych przyczyn (sprzeczne interesy, inne cele); przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz analizuje ich zalety i wady; — podaje cnoty obywatelskie (odpowiedzialność, troska o dobro wspólne, aktywność, przedsiębiorczość, solidarność, roztropność, tolerancja, odwaga cywilna); wykazuje, odwołując się do działań wybitnych Polaków, znaczenie ich urzeczywistnienia dla pożytku publicznego; — wymienia mieszkające w Polsce mniejszości narodowe i etniczne, grupę posługującą się językiem regionalnym oraz grupy migrantów (w tym uchodźców) i lokalizuje miejsca ich zwartego zamieszkiwania; przedstawia – za Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – prawa przysługujące etnicznym grupom mniejszościowym;

	<p>— uzasadnia, że można pogodzić różne tożsamości społeczno-kulturowe (regionalną, narodową/etniczną, państwową/obywatelską, europejską); rozpoznaje przejawy ksenofobii, w tym rasizmu, szowinizmu i antysemityzmu oraz uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się tym zjawiskom;</p> <p>— planuje dalszą edukację, uwzględniając własne zainteresowania, zdolności i umiejętności oraz rady innych osób i sytuację na rynku pracy.</p>
Przyroda	— kształtuje postawy związane z tożsamością kulturową Europy, kraju i regionu ;
Geografia	<p>— łączy racjonalność naukową z refleksją nad pięknem i harmonią świata przyrody oraz dziedzictwem cywilizacyjnym i kulturowym ludzkości;</p> <p>— przyjmuje postawy szacunku do środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz rozumienie potrzeby racjonalnego w nim gospodarowania;</p> <p>— rozwija w sobie poczucie tożsamości oraz wykazywanie postawy patriotycznej, wspólnotowej i obywatelskiej;</p> <p>— ma poczucie dumy z piękna ojczystej przyrody i dorobku narodu (różnych obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego własnego regionu i Polski, krajobrazów Polski, walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych oraz sukcesów polskich przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej);</p> <p>— kształtuje pozytywne – emocjonalne i duchowe – więzi z najbliższym otoczeniem, krajem ojczystym, a także z całą planetą Ziemią;</p> <p>— przełamuje stereotypy i kształtuje postawy szacunku, zrozumienia, akceptacji i poszanowania innych kultur przy jednoczesnym zachowaniu poczucia wartości dziedzictwa kulturowego własnego narodu i własnej tożsamości;</p>
Informatyka	<p>— opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją;</p> <p>— postępuje etycznie w pracy z informacjami;</p>
Wychowanie do życia w rodzinie	<p>— jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie;</p> <p>— ma świadomość swoich korzeni kulturowych, religijnych i rodzinnych; rozumie potrzebę współuczestniczenia w przygotowaniach do rodzinnych uroczystości;</p> <p>— potrafi wymienić i uzasadnić normy chroniące życie małżeńskie i rodzinne oraz sprzeciwić się naciskom skłaniającym do ich łamania;</p> <p>— wie, że aktywność seksualna, jak każde zachowanie człowieka podlega odpowiedzialności moralnej (klasy VII – VIII);</p> <p>— wyjaśnia, co to znaczy, że życie jest wartością;</p> <p>— rozumie, na czym polega prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa;</p> <p>— wyraża postawę szacunku i troski wobec życia i zdrowia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci;</p> <p>— rozumie wartość trwałości małżeństwa dla dobra rodziny (klasa VIII);</p> <p>— przedstawia rolę autorytetów w życiu człowieka, wymienia osoby uznane za autorytety przez innych i siebie</p>

	(klasa VII); — uczestniczy w podziale obowiązków; korzysta z pomocy innych i sam jej udziela; potrafi dzielić czas pomiędzy pracę i rekreację; wie jak tworzyć atmosferę świętowania (klasy IV-VI); — omawia problemy wieku młodzieńczego i sposoby radzenia sobie z nimi (klasy IV-VIII).
--	--

Tabela nr 4. Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

Szkoła/przedmiot	Wymagania szczegółowe. Uczeń:
Szkoła podstawowa	
Edukacja wczesnoszkolna	— wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; — rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się środkach publicznego transportu zbiorowego; — stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; — ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach; — stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych, rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami, oraz stosuje zasady netykiety; — rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci Internet;
Informatyka	— rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii komunikacyjno - informacyjnych , w tym zwłaszcza w sieci Internet; — przestrzega ogólnie przyjęte zasady związane z bezpieczeństwem w Internecie;
Wychowanie fizyczne	— omawia zasady bezpiecznego zachowania się nad wodą i w górach w różnych porach roku; — omawia konsekwencje zdrowotne stosowania używek w odniesieniu do podejmowania aktywności fizycznej; — wymienia zasady bezpiecznego korzystania ze sprzętu sportowego; — wymienia najczęstsze przyczyny oraz okoliczności wypadków i urazów w czasie zajęć ruchowych, omawia sposoby zapobiegania im; — wskazuje zagrożenia związane z uprawianiem niektórych dyscyplin sportu;
WOS	— rozpoznaje zachowania związane z przemocą fizyczną i psychiczną, w tym werbalną, wobec siebie i innych; wymienia osoby i instytucje, które należy powiadomić w takich sytuacjach; — przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające z korzystania z zasobów Internetu; rozpoznaje przemoc w

	<p>cyberprzestrzeni i wyjaśnia, jak należy na nią reagować;</p> <ul style="list-style-type: none"> — wyjaśnia, na jakich zasadach nieletni odpowiadają za popełnienie wykroczeń i przestępstw; — przedstawia uprawnienia policjantów i funkcjonariuszy innych służb porządkowych oraz swoje prawa w kontakcie z tymi służbami;
Informatyka	<ul style="list-style-type: none"> — posługuje się technologią zgodnie z przyjętymi zasadami i prawem; przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy; — uznaje i respektuje prawo do prywatności danych i informacji oraz prawo do własności intelektualnej; — wymienia zagrożenia związane z powszechnym dostępem do technologii oraz do informacji i opisuje metody wystrzegania się ich; — stosuje profilaktykę antywirusową i potrafi zabezpieczyć przed zagrożeniem komputer wraz z zawartymi w nim informacjami; — ocenia krytycznie informacje i ich źródła, w szczególności w sieci, pod względem rzetelności i wiarygodności w odniesieniu do rzeczywistych sytuacji, docenia znaczenie otwartych zasobów w sieci i korzysta z nich;
Technika	<ul style="list-style-type: none"> — przewiduje zagrożenia płynące z niewłaściwego użytkowania sprzętu technicznego; — analizuje sytuacje zagrażające zdrowiu i życiu podczas pracy z narzędziami i urządzeniami (procedura postępowania podczas wypadku przy pracy; umiejętność udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej w typowych sytuacjach zagrożenia);
Edukacja dla bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> — wymienia przykłady nadzwyczajnych zagrożeń (pochodzenia naturalnego i wywołane przez człowieka); — wymienia zasady ostrzegania ludności o zagrożeniach; rozróżnia poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omawia zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia sygnałów alarmowych;
Wychowanie do życia w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> — świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z Internetu, dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany; — zna rodzaje i czynniki ryzyka, które sprzyjają uzależnieniom; rozumie, że jego zdrowie i przyszłość zależą od jego wyborów; kształtuje postawy asertywne, aby nie ulegać presjom grupy i wejść na drogę uzależnień; — zna zagrożenia okresu dojrzewania, takie jak: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, cyberseks, prostytutka nieletnich; potrafi wymienić sposoby profilaktyki i przeciwdziałania (klasy VII-VIII); — charakteryzuje związek istniejący pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością; omawia problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej (klasa VIII); — potrafi scharakteryzować i ocenić różne odniesienia do seksualności: permissywne, relatywne i normatywne (klasa VIII).

Plan likwidacji negatywnych skutków zdalnego nauczania - Strategie działań projakościowych.

Tabela nr 5. Działalność wychowawczo - profilaktyczna

L.p.	Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1.	Ochrona społeczności szkolnej przed zachorowaniem na Covid-19 i rozprzestrzenianiem się epidemii w środowisku szkolnym	1. Przekazanie informacji uczniom o zagrożeniu COVID-19, drogach rozprzestrzenia się wirusa, objawach choroby oraz skutków dla zdrowia- wykorzystanie pakietów edukacyjnych MEiN	Wychowawcy klas, pielęgniarka	Rok szkolny 2021/2022	Uczniowie
		2. Analiza i ocena istotności ryzyka zagrożenia zakażeniem i rozprzestrzenianiem się COVID-19 (analiza danych statystycznych).	Dyrektor, wicedyrektor	Rok szkolny 2021/2022	Spółeczność szkolna
		3. Szczegółowe omówienie procedur bezpieczeństwa obowiązujących w szkole	Wychowawcy klas, nauczyciele	Wrzesień 2021	Uczniowie, rodzice / opiekunowie prawni
		4. Przekazanie rodzicom drogą elektroniczną lub na zebraniach aktualnych komunikatów GIS, MEiN z wytycznymi dotyczącymi postępowań w sytuacji zagrożenia pandemią	Wychowawcy klas	Wrzesień 2021 Rok szkolny 2021/2022 (w zależności od sytuacji epidemicznej)	Rodzice / opiekunowie prawni
		4. Ograniczenie dostępu osobom z zewnątrz na teren budynku szkolnego	Dyrektor, pracownicy obsługi	Rok szkolny 2021/2022	

		5. Wyposażenie sal lekcyjnych, świetlicy, szatni przy salach gimnastycznych, pomieszczeń wejściowych, stołówki w środki dezynfekujące wraz z dołączonym komunikatem o obowiązku dezynfekcji rąk	Dyrektor, pracownicy obsługi	Rok szkolny 2021/2022	
		6. Organizacja „Tygodnia informacyjnego o szczepieniach”. Przeprowadzenie lekcji wychowawczych. Spotkania z rodzicami o charakterze informacyjno-edukacyjnym o szczepieniach.	Dyrektor, pielęgniarka, wychowawcy klas	Wrzesień 2021	Uczniowie, rodzice/prawni opiekunowie
		7. Udostępnianie informacji na stronie www szkoły oraz na drzwiach wejściowych o skuteczności szczepień profilaktycznych.	Osoba prowadząca stronę www	Wrzesień 2021	Uczniowie, rodzice/prawni opiekunowie
		8. Świadczenie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom podlegającym izolacji, będącym w stresie w związku z zachorowaniem członków rodziny na Covid-19, obawy przed zakażeniem	Pedagog, psycholog, wychowawcy	Na bieżąco	Uczniowie
		9. Przeprowadzenie zajęć wychowawczych na temat ochrony zdrowia w pracy	Pielęgniarka, nauczyciele, wychowawcy	W przypadku wprowadzenia nauki w systemie	Uczniowie

		z komputerem, ergonomii stanowiska nauki, higieny pracy w zdalnym nauczaniu.		hybrydowym lub zdalnym	
2.	Realizowanie wśród uczniów oraz ich rodziców/ opiekunów prawnych programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych przez Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	1. Wspieranie uczniów ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2021/2022	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		2. Pomoc uczniom z rozpoznanymi wczesnymi objawami używania środków psychoaktywnych.	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2021/2022	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		1. Zapewnienie wsparcia rodzinom uczniów, którzy mają problem z używaniem substancji psychoaktywnych.	Psycholog, pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2021/2022	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
3.	Wspieranie uczniów w rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień, jako alternatywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.	Organizacja różnorodnych działań i zajęć np. „giełda zainteresowań”, wycieczki, konkursy, uroczystości szkolne, prezentacja talentów.	Wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2021/2022	uczniowie
4.	Budowanie pozytywnego klimatu społecznego szkoły.	Wzmocnienie zaangażowania uczniów w działalność samorządu uczniowskiego i wolontariatu.	Wychowawcy, nauczyciele, opiekunowie SU i wolontariatu	Rok szkolny 2021/2022	Uczniowie

5.	Zapewnienie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom placówki.	1. Zapewnienie bezpieczeństwa emocjonalno-społecznego i psychofizycznego uczniów poprzez rozmowy oraz inne działania terapeutyczne.	Pedagog, psycholog, nauczyciele, nauczyciele specjaliści	Rok szkolny 2021/2022	Uczniowie, rodzice / opiekunowie prawni
		2. Informowanie o miejscach, w których można uzyskać pomoc psychologiczno-pedagogiczną poza szkołą.			
6.	Wspieranie zdrowia psychicznego uczniów	1. Prowadzenie działań na rzecz upowszechniania wiedzy na temat zdrowia psychicznego i jego uwarunkowań – prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych.	Pedagog, psycholog, nauczyciele	Rok szkolny 2021/2022	uczniowie
		2. Wsparcie uczniów w budowaniu poczucia własnej wartości poprzez rozwijanie potencjałów i koncentrowanie się na mocnych stronach dzieci i młodzieży. Wzmocnienie potencjału zdrowia psychicznego uczniów.	Pedagog, psycholog, nauczyciele	Rok szkolny 2021/2022	uczniowie
7.	Współpraca z rodzicami / opiekunami prawnymi uczniów w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia, w tym zdrowia psychicznego	1. Aranżowanie działań integrujących rodziców ze społecznością szkolną i tworzenie warunków sprzyjających współpracy.	Wychowawcy, nauczyciele, pedagog, psycholog, pielęgniarka	Rok szkolny 2021/2022	Rodzice/ opiekunowie prawni
		2. Rozpowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej (np. przeciwdziałanie narkomanii, ryzykownym zachowaniom oraz promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia)	Pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele, pielęgniarka	Rok szkolny 2021/2022	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie

		3.Promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia poprzez organizację spotkań online i webinarów ze specjalistami.	Pedagog, psycholog, wychowawcy, nauczyciele	Rok szkolny 2021/2022	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie
		4.Zwiększenie poziomu wiedzy rodziców o problemach zdrowia psychicznego i potrzebach emocjonalno – społecznych uczniów, powstałych m.in. wskutek izolacji społecznej.	Pedagog, psycholog, wychowawcy	Rok szkolny 2021/2022	Rodzice / opiekunowie prawni

EWALUACJA

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu jak i osiągnięte wyniki.

W tym celu na początku roku szkolnego i w trakcie jego trwania należy przeprowadzić wśród uczniów, rodziców i nauczycieli ankiety. Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji samego programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). Ewaluację wyników należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego i opracować wnioski do pracy na następny rok szkolny.

Narzędzia ewaluacji:

Sprawozdania wychowawców z realizacji planów pracy wychowawczo - profilaktycznych klas.

Ankieta skierowana do rodziców, uczniów i nauczycieli dotycząca zebrania informacji oraz prowadzenia działań profilaktycznych w celu przeciwdziałaniu uzależnień i zachowań ryzykownych.

Ankieta skierowana do rodziców dotycząca sytuacji wychowawczo-opiekuńczej dziecka.

Ankieta skierowana do uczniów dotycząca relacji rówieśniczych w zespole klasowym/szkolnym.

Ankieta skierowana do rodziców dotycząca ich aktywności w szkole i rozpoznania ich oczekiwań.

Analiza trudności wychowawczych, problemów szkolno – środowiskowych i profilaktycznych przeprowadzona przez Pedagogą, na podstawie danych zebranych od nauczycieli, wychowawców klas, rodziców i uczniów.

Analiza dokumentów.

Obserwacje.

Wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami.

USTALENIA KOŃCOWE

Za realizację Programu Wychowawczo – Profilaktycznego szkoły odpowiedzialni są wszyscy pracownicy szkoły. Dyrektor Szkoły czuwa nad prawidłowością jego realizacji. Za realizację poszczególnych zakresów odpowiedzialni są nauczyciele.

Program Wychowawczo – Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 9 w Lubinie jest otwarty, może być modyfikowany w trakcie realizacji.

Program ten podlega monitorowaniu i ewaluacji.